

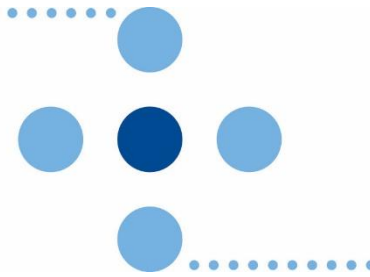

Pakkeforløp hjem for pasienter med kreft - bakgrunn og praksis

Bardo Driller

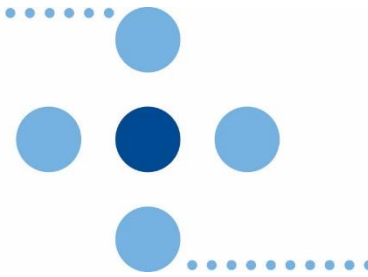
Lege på palliativt team, Enhet for Kreftbehandling og
Palliasjon Nordmøre og Romsdal

Bakgrunn

- Pasienter under kreftbehandling mister (ofte) kontakt til fastlegen
- Kreftpoliklinikk ledsager pasienten gjennom en krevende livsfase
- Hjelp fra kommunehelsetjenesten blir (ofte) igangsatt sent og starten er styrt av utfordringer rundt symptomlindring og dårligere funksjonsnivå
- «Å kunne være hjemme» betyr mye for de fleste pasienter
- Kreftkoordinator er et viktig bindeledd

Ønsket sted å være i livets slutfase...i Romsdal

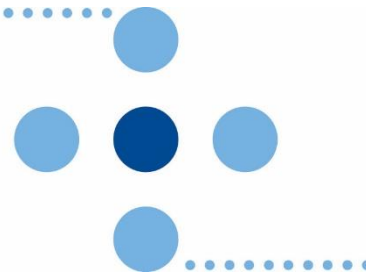
Mange personer, både friske og syke, tenker gjennom hvor de en gang ønsker å dø. Når den tiden kommer, og du selv kunne velge, hvor ville du helst dø?

- 151 pasienter under palliativ kreftbehandling – 122 svar (siste ønske i forløpet)
  - **Hjemme = 62%**
  - På sykehjem = 15%
  - På sykehus = 14 %
  - Annet = 9%
- 14 pasienter (11%) byttet ønsket sted i forløpet

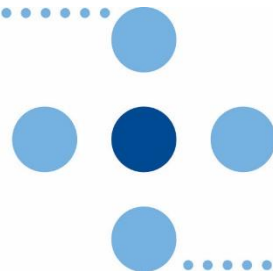
Bakgrunn

- Norge har laveste antall hjemme-dødsfall blant kreftpasienter sammenlignet med andre vestlige europeiske land (16% i 2021, Dødsårsaksregisteret)
- 95% av kreftpasienter ønsker å ta avgjørelser vedrørende behandling og pleie selv hvis de er i stand til det
- 88% ønsker å snakke med helsepersonell om sine preferanser for livets siste fase
  - Helsepersonell opplever barrierer i forhold til å starte samtaler om livsperspektiv ved alvorlig sykdom

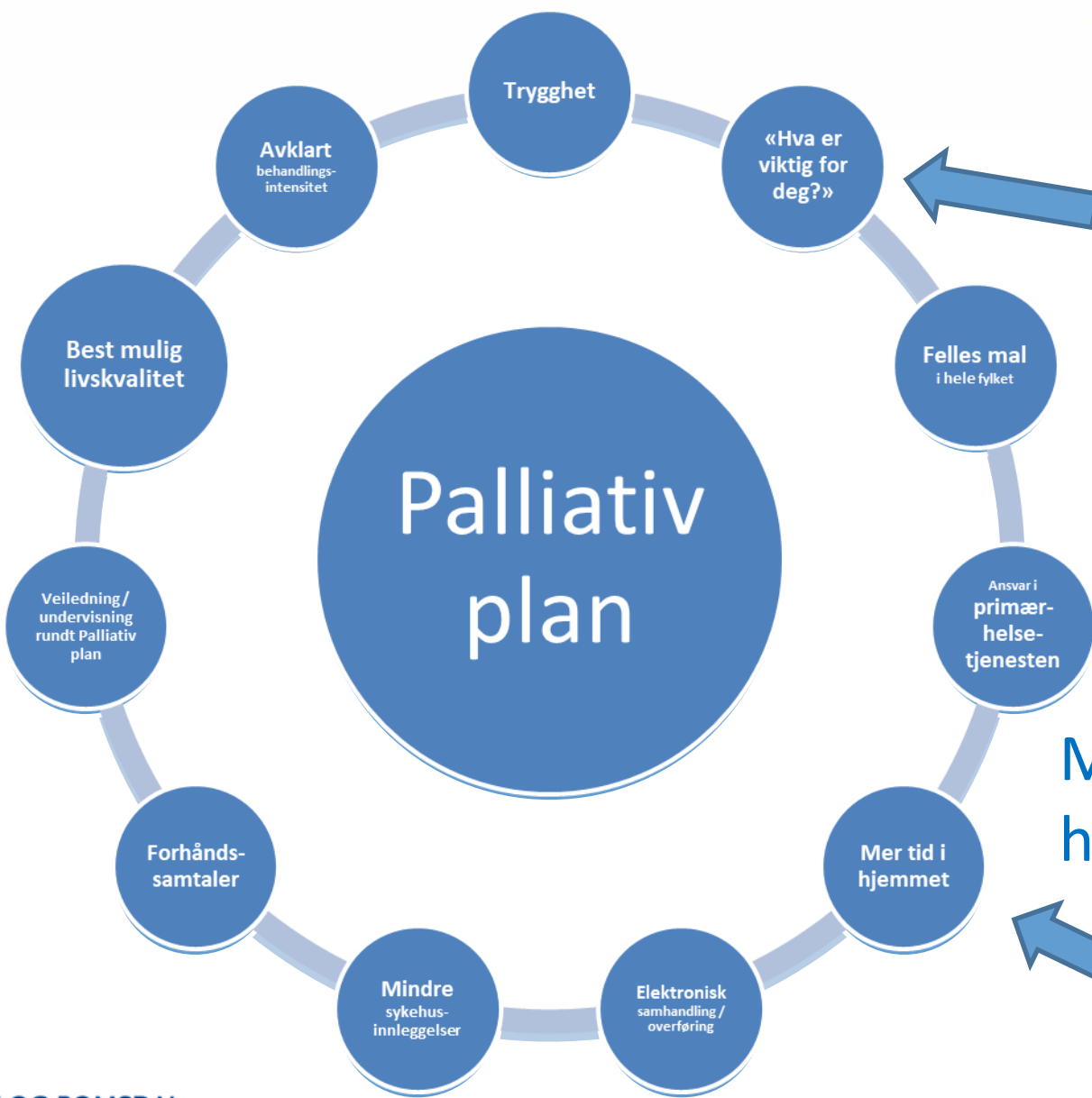
Pakkeforløp hjem for pasienter med kreft

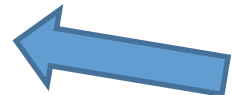
- Skal bidra til økt fokus på livskvalitet
- Skal gi kreftpasienter en bedre stemme
  - Hva er viktig for deg?
- Skal synliggjøre og støtte pasientens preferanser om ønsket sted for behandling pleie og omsorg
- Skal bidrar til trygghet for pasienter, pårørende og helsepersonell på tvers av helsetjenestenivåer

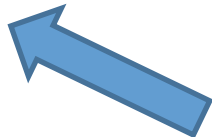
Best mulig livskvalitet

Hva er viktig for deg?

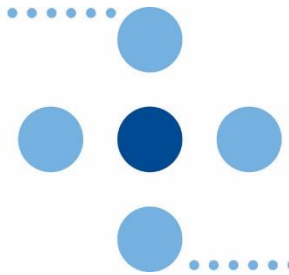
Mer tid i hjemmet

Pakkeforløp hjem for pasienter med kreft «pakkeforløp hjem»

- Kartlegging og oppfølging av pasientens behov utover selve den medisinskfaglige kreftbehandlingen
- Gjelder alle pasienter som får en kreftdiagnose uavhengig av:
  - behandlingsforløpet
  - kurativ eller palliativ intensjon
- Pasienter med tilbakefall/residiv inkluderes også
- Henvisning til kommunen og behovskartlegging 3-4 og 12-18 måneder etter en kreftdiagnose

Kartlegging

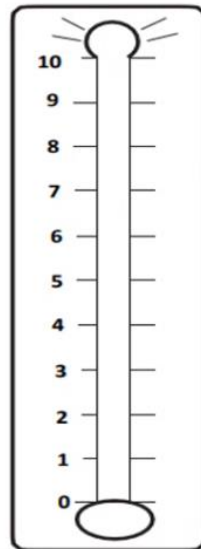

NCCN Guidelines Version 2.2017 Distress Management

NCCNS TERMOMETER FOR GRAD AV PÅKJENNING

Instruksjoner: Sett en ring rundt tallet (0–10) som best beskriver hvor stor grad av påkjenning du har opplevd den siste uka, inkludert i dag.

Ekstrem påkjenning

Ingen påkjenning

LISTE OVER PROBLEMER

Angi om noe av det følgende har vært et problem for deg den siste uka, inkludert i dag.

Pass på å krysse av JA eller NEI for hvert punkt.

JA NEI Praktiske problemer

- Omsorg for barn
- Bolig
- Økonomi /Forsikring
- Transport
- Jobb/skole/utdanning
- Beslutninger om behandling

Familiære problemer

- Forhold til barn
- Forhold til partner
- Mulighet til å få barn
- Helseproblemer i familien

Emosjonelle problemer

- Depresjon
- Frykt
- Nervøsitet
- Nedstemthet
- Bekymringer
- Tap av interesse for vanlige aktiviteter

- Andelige/religiøse bekymringer

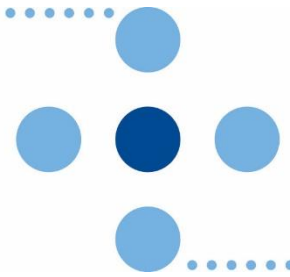
JA NEI Fysiske problemer

- Utseende
- Hygiene/påkledning
- Pusten
- Endringer i vannlating
- Forstoppelse
- Diaré
- Spising
- Tretthet
- Føle seg oppblåst
- Feber
- Mobilitet (ta seg frem)
- Fordøyelse
- Hukommelse/konsentrasjon
- Sår i munnen
- Kvalme
- Tørr/tett nese
- Smerter
- Seksualitet
- Tørr/kløende hud
- Søvn
- Rusmisbruk
- Prikking i hender/føtter

Andre problemer: _____

Spesialisthelsetjenesten

 HELSE MØRE OG ROMSDAL

Når og hvordan implementere dette i HMR HF?

- Implementering og gjennomføring av pakkeforløpet er godkjent i fagdirektørmøte HMR (fagdirektør, medisinsk fagsjef og kliniksjefer)
- Samhandlingspunkt 1 + henvisning til kommunen = spesialisthelsetjenestens ansvar
- **Hvordan sikre at samhandlingspunkt 1 i pakkeforløpet utføres på en integrert og standardisert måte i HMR HF?**

EQS ID 61689

1. Samhandlingspunkt 1: Behovskartlegging i spesialisthelsetjenesten etter en kreftdiagnose

2. Samhandlingspunkt 2: Behovskartlegging i kommunen 3–4 måneder etter en kreftdiagnose

3. Samhandlingspunkt 3: Behovskartlegging i kommunen 12–18 måneder etter en kreftdiagnose

Pakkeforløp hjem - før HP

Forfatter: Unni Irene Arnestad Gyldig fra: 24.03.2023 ID: 61689
Godkjent av: Eli Klara Otterlei Revisjonsfrist: 23.03.2024 Revisjon: 1.0

Behandlingsansvarlig lege dokumenterer i et journalnotat/poliklinisk notat og henviser til saksbehandlingstjenesten i kommunen via brev av notatet (egen mal benyttes) med kopi til fastlegen og henvisende lege. Dokumenteres i journal

Informeres om at pasienten senere kan ta kontakt med kommunen selv. Dokumenteres i journal

Kommunen/
Kreftkoordinator

Mottar brev og fortsetter med Samhandlingspunkt 2 og 3

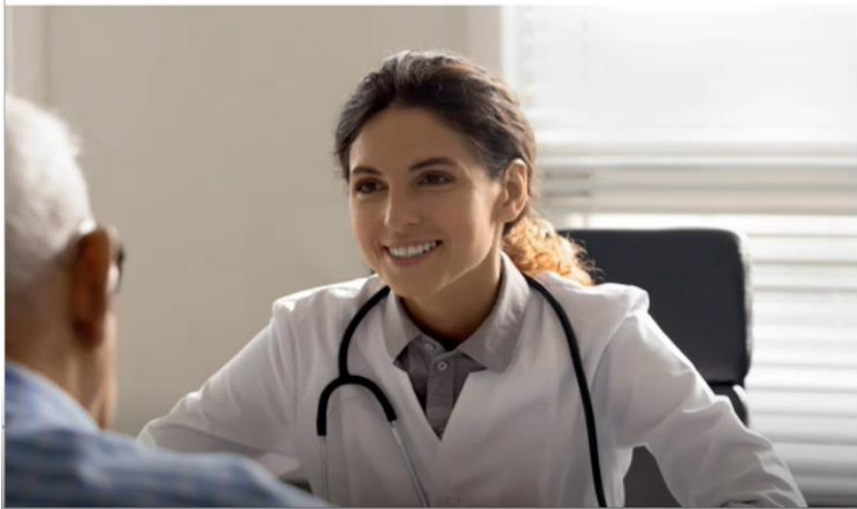
Henvisning pakkeforløp hjem kreft

- Pasienten ønsker ikke videre oppfølging i kommunehelsetjenesten i henhold til pakkeforløp hjem, ønsker kun oppfølging av fastlegen.
  - Pasienten er informert om at vedkommende selv kan ta kontakt med kommunehelsetjenesten senere.
- Pasienten har gitt samtykke til deling av relevant informasjon:
  - Pasienten ønsker videre oppfølging i kommunehelsetjenesten i henhold til pakkeforløp Hjem, og er informert om at spesialisthelsetjenesten vil dele informasjon om helsetilstanden med helsepersonell i kommunen i henhold til samareid om helsehjelpen jfr. Helsepersonelloven § 25.

Pakkeforløp hjem for pasienter med kreft - Helsedirektoratet

Pakkeforløp hjem for pasienter med kreft

Pasientinformasjon

Pakkeforløp hjem for pasienter med kreft

Oppfølging etter kreftdiagnose

Du vil få tilbud om samtalene:

I sykehuset etter at du har fått en kreftdiagnose

I kommunen ca. 3-4 måneder etter at du fikk kreftdiagnosen

I kommunen ca. 12-18 måneder etter at du fikk kreftdiagnosen

Samtalene er et tilbud for deg som har fått en kreftdiagnose.

Hva som tas opp i den enkelte samtale vil avhenge av din livssituasjon og det du ønsker å snakke om.

Du kan ha med deg pårørende eller en venn i samtalen dersom du ønsker det.

Skann QR-koden for mer informasjon om pakkeforløpet

Snakk med din behandler om dette

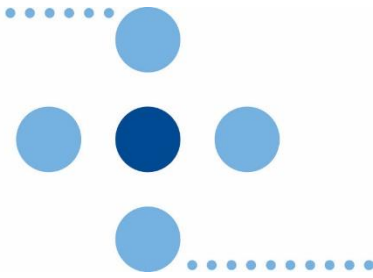
Aktuelle temaer i samtalene:

- * Familiesituasjon og nettverk
- * Jobb, skole, utdanning
- * Økonomi og boforhold
- * Hjelp og tilrettelegging i hjemmet
- * Rehabilitering
- * Fysisk aktivitet og fysisk funksjon
- * Ernæring, mat og måltider
- * Ivertakelse av egen helse
- * Egne ressurser, læring og mestring
- * Fritid og sosiale aktiviteter
- * Psykisk helse
- * Seksuell helse
- * Munn- og tannhelse

I samtalene er det din livssituasjon, og hva som er viktig for deg, som skal stå i fokus.

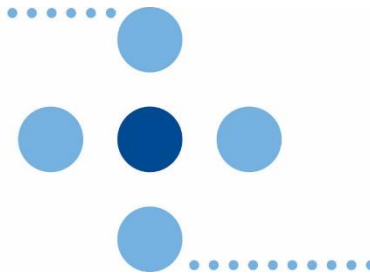
Rutine i dag

- Sykepleier fra kreftpoliklinikk prøver å introdusere Kreftkoordinator eller kommunalt kreftsykepleier tidligst mulig
  - Personavhengig? Behovsstyrt?
  - Pasienter ser ofte ikke behov / vanskelig å forholde seg til enda mer helsepersonell
  - Hvor det finnes bare en kommunalt kreftsykepleier blir det bare opprettet kontakt for palliative pasienter
- Legene er som regel ikke involvert i henvisning til kommunehelsetjenesten

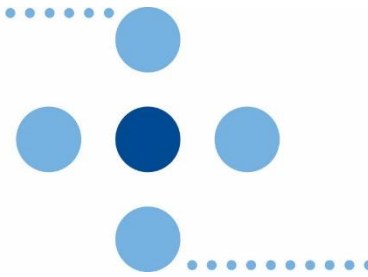
Forhåndssamtaler og Palliativ plan i primærhelsetjenesten - Advance care planning (ACP)

ACP forbedring....

- Mindre innleggelser på sykehus ved livets slutt
- Høyere sannsynlighet at lege og pårørende har samme forståelse i forhold til pasientens egne ønsker og forventninger
- Oftere dokumentert avtalte føringer som for eksempel HLR status
- Mindre (intensiv)medisinske tiltak i livets slutfase

ACP forbedring....

- Høyere sannsynlighet at pasienten dør på ønsket sted
- Mer bruk av hospiz og palliative tjenester
- Bedre fornøyd med kvalitet av pleie og omsorg
  - Bedre kommunikasjon blant pasient, pårørende og helsepersonell

Retrospektiv studie (n=250)

- Kreftpasienter **sept 2018 – august 2020** som;
  - Hadde kontakt med Enhet for Kreftpoliklinikk og palliasjon Nordmøre og Romsdal, Molde sykehus i tida
  - **Døde innafor tidsrommet**
  - Bodde i en av 9 kommuner i Romsdalsregionen; Aukra, Molde (med tidligere Midsund og Nesset), Hustadvika (tidligere Eide og Fræna), Rauma, Sunndal, Vestnes

Bardo Driller, Bente Talseth-Palmer, Torstein Hole, Kjell Erik Strømskag, Anne-Tove Brenne, Cancer patients spend more time at home and more often die at home with advance care planning conversations in primary health care: a retrospective observational cohort study,, BMC Palliat Care. 2022 May 2;21(1):61. doi: 10.1186/s12904-022-00952-1

Med forhåndssamtale i primærhelsetjenesten... i gjennomsnitt 9,8 dager mer i hjemmet og 5,3 dager mindre på sykehus de siste 90 levedager

Table 2 Place of care the last 90 days of life

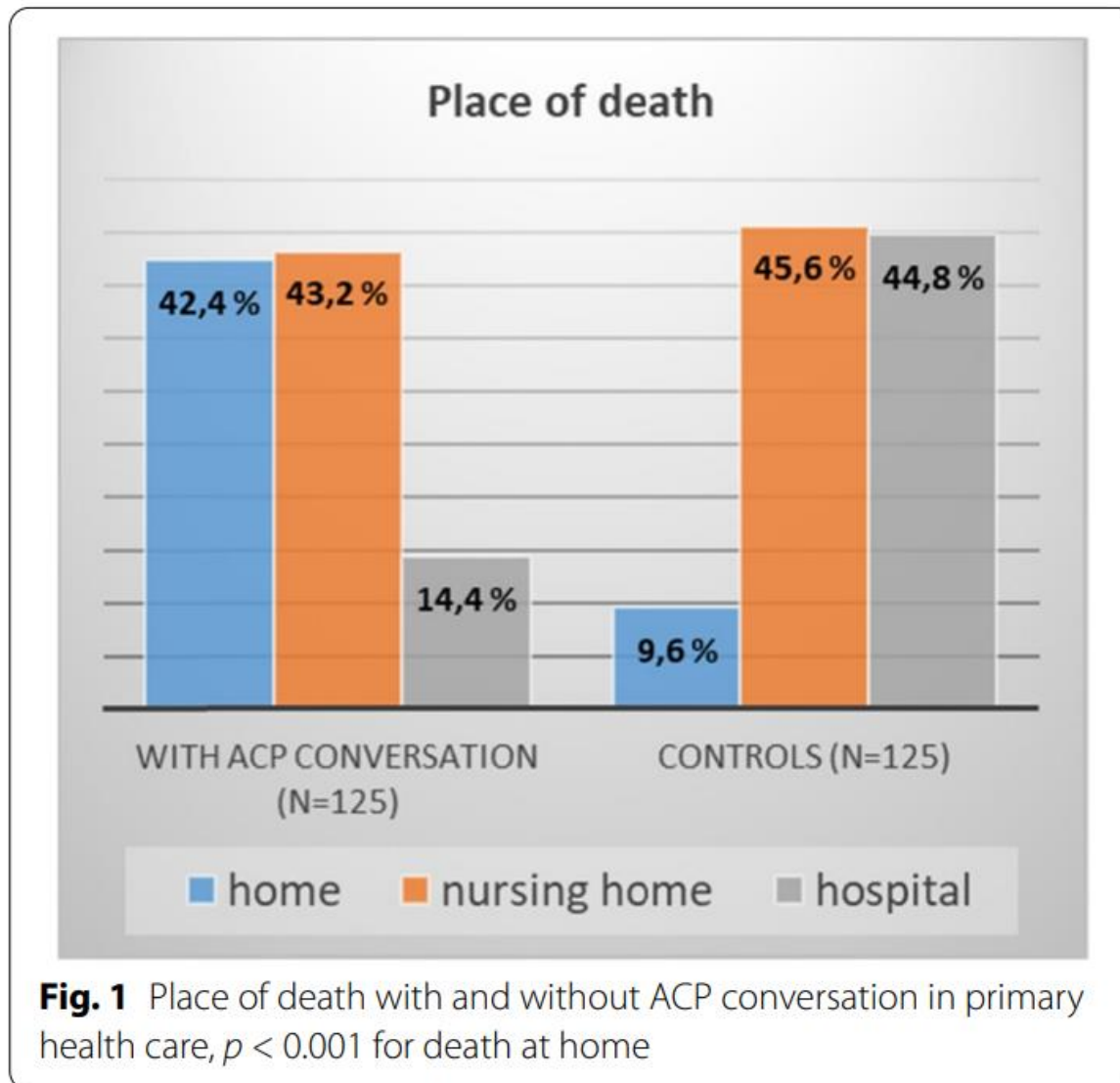
	ACP conversation group (N=125)		Controls (N=125)		p-value
	(M*)	(SD*)	(M*)	(SD*)	
Place of care (days)					
home ^c	65,8	23,6	56,0	24,1	<0.001
nursing home	12,2	21,7	16,7	25,8	
hospital	12,0	11,6	17,3	14,8	
Place of death					
home ^d	53	42,4 %	12	9,6 %	<0.001
nursing home	54	43,2 %	57	45,6 %	
hospital	18	14,4 %	56	44,8 %	

*M = Mean, SD = Standard deviation

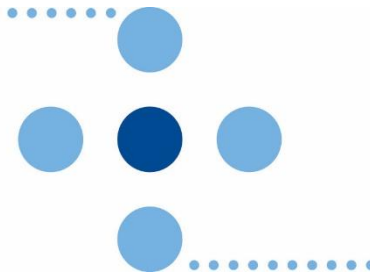
^c Poisson regression analysis, dependent variable = days at home last 90 days of life, predictor = ACP conversation in primary health care (Wald X^2 (1, n = 250) = 85,06)

^d Poisson regression analysis, dependent variable = home as place of death, predictor = ACP conversation in primary health care (Wald X^2 (1, n = 250) = 20,64)

Med forhåndssamtale i primærhelsetjenesten... mer enn 4 ganger høyere sannsynlighet å dø hjemme

Konklusjon

Det blir **mindre dødsfall på sykehus, mer dager i hjemmet og mer dødsfall i hjemmet**

(blant kreftpasienter men kanskje også andre)

hvis primærhelsetjenesten **gjennomfører forhåndssamtaler og lager palliative planer.**

Det kreves støtte fra spesialisthelsetjenesten (for eksempel uttalelser om prognose av alvorlig sykdom eller medisinske føringer).

Fra floskel til handling...

 HELSE MØRE OG ROMSDAL

 Aukra
kommune

 MOLDE KOMMUNE

 Rauma
kommune

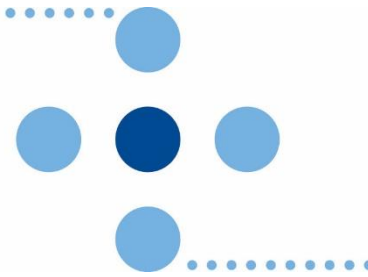
 HUSTADVIKA
KOMMUNE

 Vestnes
kommune

«Fra floskel til handling - Rett pasient på rett sted»

Et individuelt tilpasset helsetilbud for skrøpelige eller eldre multisyke pasienter, med fokus på bruk av forhåndssamtaler og palliativ plan.

Perspektivet

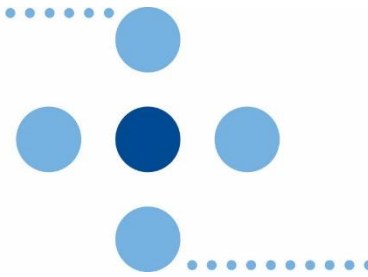

- Spør pasienten om livssyn, verdier og preferanser
- Tilby organiserte forhåndssamtaler
  - Helst i primærhelsetjenesten
  - Trenger støtte fra spesialisthelsetjenesten (info, avklaringer)
- Dokumenter konklusjoner og sørg for at dokumentasjonen er lett tilgjengelig
  - Elektronisk
  - Palliativ plan

Perspektivet

- Integrer forhåndssamtaler og konkluderende planer i framtidig behandling, pleie og omsorg
  - oppdatering
- Sørg for refleksjon sammen med pasienten / pårørende
- Trygghet i hjemmet så lenge om mulig
  - Tilrettelegging, kompetanse, hjelpemidler
  - Planlegg mulig hjemme dødsfall (f. eks. medikamentskrin)
  - Plan et alternativt sted å være hvis ikke man kommer i mål i hjemmet med symptomlindring eller hvis det blir ukomfortabelt for familien
  - Tilgjengelighet av spesialkompetanse innen palliasjon

Perspektivet

- Pakkeforløp hjem for pasienter med kreft gir en gulden mulighet til å etablere tilbudet om samtaler med kreftpasienter i regi av kommunehelsetjenesten enda bedre
- Det må jobbes med å få introdusert tilbudet som kommer fra spesialisthelsetjenesten utover kort info og henvisning

© Sigve Andersen

www.palliativplan.no